

Předkládaná práce je přepracovanou verzí stejně nazvané bakalářské práce, která již byla posouzena v loňském roce a kterou autorka stáhla před zahájením bakalářského řízení. Cíl práce zůstal nezměněn, tj. popsat místo a použití *passata remota* v současné italštině a ozřejmit kritéria, která ovlivňují v současném italském jazyce konkurenci *passata remota* a *passata prossima*.

V 1. části (*Perfekta v jazykovém systému*, ss. 4-7), jejíž nadpis neodpovídá zcela obsahu, protože je zde přirozeně věnována pozornost především *passatu remotu*, se zabývá rozdílem mezi časem fyzickým a jazykovým, definicí slovesného způsobu, uvádí zjednodušenou tabulku systému italských slovesných časů v indikativu podle Bertinetta a základní rysy časování pravidelných a nepravidelných sloves v *passatu remotu*. Některé formulace jsou zde nepřesné nebo nejasné: např. (s. 4) italskými termíny pro čas jazykový a čas absolutní rozhodně nejsou výrazy *riferimento relativamente* a *riferimento assolutamente*. Pro označení nejistého, domnělého děje v minulosti existují v italštině tři konjunktivy, kromě uvedených dvou i konjunktiv předminulý. Na s. 6 nejde o popis slovesných kategorií, pouze o jejich vyjmenování. Z formulace (na téže straně) „ (...) *piuccheperfetto* má dva tvary. Jak pro *trapassato remoto* (...), tak pro *trapassato prossimo* (...)“ vyplývá, že předminulý čas by měl vlastně tvary čtyři.

V 2. části (*Perfektum jednoduché a složené podle vybraných lingvistů*, ss. 8-22) autorka uvádí pojmání těchto dvou časů u šesti současných lingvistů, přičemž největší pozornost věnuje názorům P. M. Bertinetta obsaženým v *Grande grammatica italiana di consultazione*. Některé autorčiny interpretace citované literatury však nejsou evidentně správné, např. „U všech příslovcí se obecně upřednostňuje užití perfekta složeného.“ (s. 21), což jednoznačně odporuje skutečnosti.

Ve 3. části (*Shrnutí teoretické části*, ss. 23-24) dospívá I. Marková k závěru, že výskyt *passata remota* a *passata prossima* v italštině popisují všechny gramatiky shodně. Zjednodušující a nepřesná je ovšem autorčina dedukce, že „*Passato prossimo* je upřednostňováno na běžné úrovni v písemné (!) i ústní formě italského jazyka“ (s. 24). Bylo by třeba vysvětlit, co je chápáno „běžnou úrovní“. Srozumitelněji by měl být formulován i závěr, že „Všechny gramatiky se shodly v regionálním rozložení častějšího užití *passata remota* v ústním projevu“ (s. 24).

V *Praktické části* (ss. 25-41) autorka analyzuje excerpta získaná ze čtrnácti děl autorů z různých částí Itálie (nikoli však – jak uvádí - ze všech italských regionů, těch je totiž dvacet). Užívání obou perfekt hodnotí jednak podle „geografické oblasti působení autora“, přičemž dospívá k závěru, že frekvence užití *passata remota* u všech autorů převyšuje užití *passata prossima*, jednak podle literárních stylů (fejeton, pohádka, turistický průvodce, poezie, román) a konstatuje, že „časté užívání *passata remota* je především v beletrii (román), ale také v pohádce a popisu historických událostí (turistický průvodce). (...) Méně častý je výskyt *passata remota* v poezii a fejetonech.“

V kapitole 4.2. *Funkce passata remota a passata prossima v textu* (ss. 36-41) se autorka zabývá „chronologickou“ a „psychologickou“ vzdáleností dějů a rozlišuje „velký“ a „malý“ posun do minulosti. U „chronologické“ vzdálenosti dospívá k závěru (diskutabilnímu), že minulost vzdálená byla objektivně hodnotitelná ve větách, které byly časově specifikovány, kdežto minulost blízká je doložitelná většinou z kontextu. (Připomínka na okraj: *per sempre, fino a* nejsou adjektiva, s. 39). „Psychologická“ vzdálenost je podle autorky zřejmá pouze z kontextu. Excerpta v této kapitole autorka většinou opatřuje komentářem, někdy zbytečným, někdy subjektivním i nepřesným; např. neplatí obecně, že *per lungo tempo* označuje vzdálenou minulost, stejně tak *un giorno*; rovněž není pravda, že ve spojení s příslovečným určením času vyjádřeným číslovkou musí být podle gramatik sloveso v *passatu prossimo* (s. 39) atd. „Následný děj“ je v gramatice termín pro děj vedlejší věty časové vyjadřující následnost, na s. 39 aj., jde o děje po sobě následující, nikoli „následné“.

V *Závěru* (ss. 42-43) pak autorka mj. konstatuje, že byla prokázána „vysoká frekvence *passata remota* u spisovatelů vyšší stylistické úrovně, tedy u spisovatelů oceněných různými literárními cenami (...)“. To je, pokud vím, zcela nové a objevné zjištění, které by však bylo třeba dokázat na reprezentativním množství jazykového materiálu. Dále jazyk regionálních průvodců nemusí odpovídat jazyku daného regionu, bylo by třeba mít i informace o autorech těchto textů.

Z předloženého rukopisu je patrná snaha I. Markové vyrovnat se co nejsvědomitěji se zadaným úkolem, a i když práce vykazuje řadu nedostatků nejen po stránce věcné, ale i formální (hrubé gramatické chyby, četné překlepy), hodnotím ji jako dobrou a doporučuji připustit ji k obhajobě.

S. Hamplová
prof. PhDr. Sylva Hamplová, CSc.

oponentka

Praha, 18. 1. 2011